

T.C.
BAŞBAKANLIK
HAZİNE MÜSTEŞARLIĞI

TERCÜME

-

Sayı : B.02.1.HM.0.DEİ.02.00/500

Ankara, 22 Haziran 2000

22.06.00*50985

Sn.Horst Köhler
Başkan

Uluslararası Para Fonu

Washington. D.C. 20431
A.B.D.

Sayın Bay Köhler,

1. 1999 yılı sonunda Türkiye hükümeti tarafından uygulamaya konulan ve Uluslararası Para Fonu ile yapılan Stand-by Düzenlemesi ile desteklenen enflasyonla mücadele ve mali uyum programı, uygulamaya sadece birkaç ay önce konulmasına rağmen ekonomi üzerinde açık ve yararlı etkiler yaratmıştır : 2000 yılının ilk beş ayında enflasyon son 14yılın en düşük seviyesine düşmüş, kamu borcunun GSMH'ya oranı azalmaya başlamış, faiz oranları hızlı bir şekilde düşmüş ve üretim artmaya başlamıştır. Bu sonuçlar, politikalarımızın sıkı sıkıya uygulanmasıyla elde edilmiş ve bu politikalar, başlıca kredi değerlendirme kuruluşları tarafından yapılan not yükseltmelerinin de gösterdiği gibi, hem iç hem de uluslararası mali piyasalar nezdinde kredibilite toplamıştır.
2. Bu olumlu sonuçlara rağmen yapılacak işler henüz bitmemiştir. 2000 yılı sonunda % 25'lik TÜFE enflasyon hedefinin tutturulması ve 2001 yılı sonuna kadar % 10-12'ye düşürülmesi için gerekli zeminin hazırlanması ve aynı zamanda dış denge ile büyüme beklentilerinin korunmasını

sağlamak için enflasyonla mücadele sürecinin devam etmesi gerekmektedir. Bu mektup, bu güne kadarki ilerlemeleri, temel politika amaçlarımızın teyidini ve uyum sürecinin ivmesinin sürdürülebilmesi için belirlenen yeni makroekonomik ve yapısal politika tedbirlerini içermektedir.

Makroekonomik gelişmeler ve politika hedefleri

3. Programın hedeflerine ulaşma yolunda önemli ilerlemeler kaydedilmiştir. Uluslararası petrol fiyatlarının hızlı yükselişi gibi olumsuz dışsal gelişmelere rağmen, enflasyon 2000 yılının ilk beş ayında 1986'dan beri en düşük seviyeye inmiştir. Bu sonuç Hükümet'in programının fiyat dinamiklerini ciddi şekilde etkiliyor olduğunu göstermekte ve makroekonomik politikalarımızı 2000 yılı enflasyon hedefine (Aralık 2000/Aralık 1999 dönemi için % 25) ulaşılması için yönlendirmeye devam etme kararlılığımızı kuvvetlendirmektedir. Ayrıca, 2000 yılının ilk dört ayında sanayi üretimi, programın 2000 yılı GSMH büyüme projeksiyonu olan %5-5.5 açısından teşvik edici bir sonuç kaydederek, keskin bir artış göstermiştir
4. Uluslararası petrol fiyatlarındaki beklenmedik artış ile hammadde ve yarı bitmiş ürünlerin yeniden stoklanmasındaki hızlanma, 2000 yılının başlarında ithalatın artmasına yolaçmıştır. Bu faktörlerin etkisiyle, dış cari işlemler hesabı açığının artması beklenmektedir. Bununla birlikte programda öngörülen güçlü politikalar çerçevesinde, cari işlemler açığının sürdürülebilir düzeyde kalacağını tahmin ediyoruz.
5. Bu olumlu gelişmelerin ışığında; programın sıkı sıkıya uygulanmasına devam etmek ve aslında, hem enflasyon hem de ödemeler dengesi gelişmeleri konusundaki riskleri en aza indirmek amacıyla program politikalarının bazı yönlerini güçlendirmek niyetindeyiz.

Maliye politikası: faiz dışı fazla

6. 2000 yılının ilk çeyreğindeki mali gelişmeler olumludur. Konsolide kamu sektörünün faiz dışı fazlası için öngörülen taban fazlasıyla tutturulmuştur. (Ek A ve B). Özelleştirme gelirleri dahil faiz dışı fazla (Ek B) ile toplam açık (Ek C) için öngörülen endikatif hedefler de tutturulmuştur. Dahası, Nisan ayı mali hesapları göstermiştir ki maliye programı ikinci çeyrekte de öngörüldüğü gibi hedeflere uygun olarak devam edecektir.
7. Bu performans, programın öngördüğü bütçe tedbirleri sayesinde elde edilmiştir. Aralık 1999'da uygulamaya konulan tedbirlerin yanısıra,

kurumlar ve gelir vergisinin 3'er aylık peşin ödenmesi uygulaması Nisan ayında tekrar başlatılmış, Bağ-Kur'un (sosyal güvenlik kuruluşlarından biri) sağlık masraflarının öngörülenin üzerine çıkmasını engellemek için Mayıs ayında idari önlemler alınarak buna ilişkin yapısal kriter karşılanmıştır. Bir diğer yapısal kriter de (Bağ-Kur'un idaresinin daha etkinleştirilmesini amaçlayan, bu amaçla sağlık primleri ile müşterek ödemelerde artış öngören kanunun Meclise sunulması) yerine getirilmiştir. Emeklilik sisteminin güçlendirilmesine yönelik diğer kanunlarla birlikte, bu kanunun da Ekim ayı sonu itibariyle Meclis'ten geçmesi beklenmektedir.

8. Ancak kamu maliyesi performansı, konsolide kamu sektörünün tüm bölümlerinde aynı derecede başarılı olamamıştır. Konsolide bütçe temelde gelirlerdeki artış sebebi ile beklenenden çok daha iyi sonuç verirken, uluslararası petrol fiyatlarındaki ani yükseliş ve artan işgücü maliyetleri sebebiyle önemli KİT'lerin performansı bozulmuştur. Bu baskıların azaltılması için, kamu kuruluşlarına emekli olanların %15'inden fazla yeni işçi alınmaması politikası titizlikle sürdürülecektir.
9. Konsolide bütçe gelirlerinin programda öngörülenden fazla olması halinde, bu tutarın, harcamaları artırmak için kullanılmayıp tasarruf edilmesini garanti altına almak da gerekmektedir. Böyle bir politika dış cari hesaba ilişkin riskleri sınırlamak, antiinflasyonist mücadeleyi desteklemek ve kamu teşebbüsleri sektörünün zayıflamasının getirdiği etkilerin telafi edilmesi için gereklidir. Bu amaçla vergi oranları en azından şimdiki seviyesinde kalacak (ve ATV, TEFE ile aynı yönde değiştirilecektir) ve konsolide bütçe faiz dışı harcamaları orijinal program projeksiyonlarına eşit veya aşağıda tutulacaktır. Daha spesifik olarak, konsolide bütçedeki faiz dışı harcamalar 2000 yılının ilk üç çeyreğinde 16,720 trilyon TL'nı, tüm yılda ise 24,690 trilyon TL'nı geçmeyecektir (deprem masrafları hariç tutulmak üzere). Son olarak, gerekli olması durumunda makroekonomik hedeflerimize ulaşmak için ek mali önlemler alacağız.
10. Mali politikalar 2001 yılında da kritik bir rol oynamaya devam edecektir. 2001 Bütçesi hazırlıkları halihazırda başlamak üzere olup, kamu harcamaları rehberi yakında belirlenerek Başbakan'ın bütçe çağrısı ve Maliye Bakanlığı'nın bütçe rehberinde yer alacaktır. Bu amaçla 2001 konsolide bütçe faiz dışı harcamalarını (deprem harcamaları hariç tutulmak üzere) 2000 program rakamlarına göre reel olarak sabit tutmak niyetindeyiz.

Kamu borç yönetimi ve faiz oranları

11. Kamu borç yönetimi, 1999 yılının son dönemleriyle karşılaştırıldığında kamu borçlarının ortalama vadesini genel olarak muhafaza ederken, 2000 yılının başlarında vadesi gelmiş olan büyük miktarlarda iç borç itfasını finanse etmekte başarılı olmuştur. Makroekonomik durumun düzelmesi sayesinde yeni iç borçlanma faiz oranları büyük bir düşüş göstermiş, dolayısıyla önümüzdeki aylarda faiz ödemelerinde büyük oranlarda tasarrufa gidilmesi mümkün olmuştur. Uluslararası piyasalardan borçlanma koşulları da iyileşmiş olup, dış borçlanmanın toplam kamu borçlanması içerisindeki payı 1999 yılında ortalama % 5 civarında iken sözkonusu oran 2000 yılının ilk çeyreğinde % 17'ye yükselmiştir. Buna rağmen, sözleşme bazında kamu dış borçlanması program üst limitleri dahilinde kalmıştır (Ek A). Bu sonuçlar, kamu borçlanmasının GSMH'ya oranının, başlangıçta öngörülenden daha hızlı bir şekilde düşeceğini göstermesi itibariyle önümüzdeki dönemlerdeki mali gelişmeler hakkında iyi bir işaret vermektedir.
12. Kamu kağıtlarının likiditesini artırarak devletin (ve dolayısıyla vergi mükelleflerinin) fonlama faaliyetinin maliyetini düşürmek amacıyla kamu borçlanması alanında piyasa yapıcılığı sistemi getirilmiştir (yapısal kriter). Piyasa yapıcıları Nisan ayı sonunda belirlenmiş ve sistem 8 Mayıs tarihinde işlemeye başlamıştır.

Fiyat ve gelir politikaları

13. Fiyat ve gelir politikaları enflasyonla mücadele programımızın ayrılmaz bir parçasıdır. 2000 yılının ikinci yarısında bu alanda çeşitli tedbirler alınacaktır
 - Bütçe Kanunu'na uygun olarak Haziran ayında memur maaşları %15 ile 2000 yılının ilk beş ayında gerçekleşen enflasyon oranı arasındaki fark ve ilave olarak da Haziran ayına kadar olan maaş erozyonunun telafi edilmesi için de %2 puanlık artışla ayarlanmıştır. İkinci yarıyıldaki memur maaşları %10 artırılabacaktır.
 - Özel sektör ücretleri ve fiyatları alanında, Hükümet'in enflasyonla mücadele hedeflerini destekleyen ve aynı zamanda enflasyonsuz büyüme, çalışanların alım gücünü muhafaza etmek ve mali uyum süreci ile tutarlı 2000 ve 2001 yılları için fiyat ve ücret kriterlerine yönelik resmi bir ortak deklarasyon üzerinde sosyal ortaklar arasında anlaşmaya varılması

amacıyla Ekonomik ve Sosyal Konsey Haziran ayı içinde mümkün olan en erken sürede yeniden toplanacaktır.

- Özel sektörde personel maliyetlerinin belirlenmesindeki geriye dönük unsurların elimine edilmesi amacıyla, 2000-01 yıllarında sosyal güvenlik katkılarının minimum prim tabanının geçmiş enflasyon yerine hedeflenen enflasyona göre, belirlenmesini sağlayacak bir yasa Parlamento tarafından kabul edilmiştir. Bu durumun sosyal güvenlik kuruluşlarında yol açacağı zararlar, katkı tavanının minimum prim düzeyinin dört katına yükseltilmesi ve yukarıda belirtilen Bağ-Kur'a ilişkin yasal ve idari tedbirlerin gerçekleştirilmesinden elde edilecek tasarruflar ile telafi edilecektir.
- Kamu sektörü ücretleri hususunda 2001 ve 2002 yıllarında yapılacak bütün ücret artışlarının Hükümet'in belirlediği enflasyon hedeflerine tam anlamıyla uygun olması niyetindeyiz.

Para ve kur politikaları

14. Para ve kur politikaları 2000 yılının ilk aylarında titizlikle uygulanmıştır. Merkez Bankası Net İç Varlıklar (NİV) ve Net Uluslararası Rezervlere (NUR) ilişkin Mart ayı sonu performans kriterleri yerine getirilmiştir (Ek A). Bunun yanı sıra, sterilizasyon yapmama politikası tutarlı bir şekilde izlenmiş ve NİV sürekli programda belirlenen koridor içinde kalmıştır (dini bayram tatillerini de kapsayacak şekilde daha önceden belirlenen izin verilmiş istisnai dönemler hariç). Gelecek için, 9 Aralık 1999 tarihli Niyet Mektubu'nda belirlenen para ve döviz kuru politikalarının uygulanması ile Net İç Varlıklar, Net Uluslararası Reserler ve sözleşme veya garanti verme bazında yeni dış borç alımı için belirlenen ve Ek D, E, F ve G'de yer alan performans kriterleri konularındaki taahhüdümüz devam etmektedir.

Yapısal reform

15. 2000 yılının ilk aylarında yapısal reformların sürdürülmesi hususunda önemli ilerlemeler kaydedilmiştir. Bazı gecikmeler olmasına rağmen bütün temel alanlarda önemli sonuçlar alınmış, ve yapısal reform programımızı desteklemek amacıyla yakın zamanda Dünya Bankası'ndan bir Ekonomik Reform Kredisi (ERL) sağlanmıştır.

Özelleştirme

16. Petrol Ofisi A.Ş.'nin 10 Mart tarihli Niyet Mektubu'nda yer alan, %51'lik hisse satışına ek olarak, iki önemli operasyon gerçekleştirilmiştir: Tüpraş hisselerinin yüzde 31 ½ 'sinin halka arzı ve bir GSM lisansının satışı. GSM lisansının satışından sağlanan gelir (KDV hariç) yaklaşık 2.5 milyar ABD Dolarına ulaşacaktır. Bu özelleştirme işlemlerinin toplamı 5 milyar ABD Doları tutarında olup, bu tutarın büyük bir kısmının bu yıl nakit olarak girişi beklenmektedir. Şu ana kadar bu işlemlerden sağlanan nakit gelir 1 ¼ milyar ABD Dolarına ulaşmıştır. GSM lisansı satışından sağlanan gelirlerin yılın üçüncü çeyreğinde nakde dönüştürülmesi beklenmektedir.
17. Diğer özelleştirme işlemleri ile ilgili olarak, Türk Telekom'un %20'lik satışına ilişkin ihale 13 Haziran tarihinde ilan edilmiş olup, satış Eylül ayı sonundan önce sonuçlandırılmayabilecektir (programın yapısal kriterlerinden birinde öngörüldüğünden bir ay sonra). Ancak, 2000 yılı için 7,6 milyar ABD Doları tutarındaki özelleştirme geliri hedefimiz halen ulaşılabilir. Özelleştirme işlemleri 2001 yılında devam edecek olup, bu kapsamda Ağustos sonu (yapısal kriter) itibariyle Özelleştirme İdaresi'ne devredilecek işletmeler portföyünü belirlemiş bulunuyoruz. Bu portföy; TŞFAŞ (şeker), ÇAYKUR (çay), MKEK (makine ve kimyasallar), ve ETİ holdingin bazı fabrikalarını kapsamaktadır. Ek olarak, TEKEL'in bazı bölümlerini (aşağı bakınız), 2000 yılı sonrasında devlet yönetiminde kalacak olan termal enerji üretim santrallerini ve dağıtım şirketlerini özelleştirme niyetindeyiz ve 2000 yılında özelleştirilmesine başlanılan kuruluşların satışlarına devam edilmesini planlamaktayız.

Vergi politikası ve idaresi

18. Üçüncü gözden geçirme sırasında vergi sisteminin etkinlik ve adaletinin daha da iyileştirilmesi için 2001 yılı bütçesinin hazırlanmasında vergi politikası tedbirleri tartışılacaktır. Vergi idaresini iyileştirmek için şu ana kadarki başarılı vergi performansına katkıda bulunan tam komputerize bir sistem bu yıl faaliyete başlamıştır. Ayrıca Nisan ayı itibariyle (programın yapısal bir kriteri gerçekleştirilerek) gecikmiş vergi yükümlülüklerinin izlenmesi amacıyla üçer aylık bir izleme sistemini uygulamaya başlamış bulunuyoruz. Mart 2000 itibari ile GSMH'nin %4.75'ine tekabül eden (büyük bir bölümü kamu sektörüne ait olmak üzere) gecikmiş vergi yükümlülükleri stoğunun vergi kanunu hükümlerinin uygulanması suretiyle (ve herhangi bir vergi affı olmaksızın) azaltılması konusunda taahhüdümüz devam etmektedir.

Kamu maliyesinin şeffaflığı

19. Kamu maliyesi şeffaflığı alanında Şubat-Mayıs ayları arasında (belli bir gecikmeyle de olsa programın bir diğere yapısal kriteri gerçekleştirilerek) 25 bütçe içi 2 bütçe dışı fon tasfiye edilmiştir. Ağustos sonuna kadar 20 bütçe fonunu daha kapatacağız (yapısal kriter). Halihazırda kapatılan iki bütçedışı fona ek olarak, Temmuz 2000'de 3 (yapısal kriter) ve Şubat 2001'e kadar da 2 bütçedışı fon daha kapatılacak ve sadece 6 bütçedışı fon kalacaktır. Kalan bütçe dışı fonların korunması ihtiyacı Dünya Bankası'nın işbirliği ile hazırlanan Kamu Harcamaları ve Kurumsal Gözden Geçirme Raporu temel alınarak bir daha gözden geçirilecektir.
20. 1999 yılında oluşturulan ve şimdiye değin birçok sanayileşmiş ve gelişmekte olan piyasa ekonomilerinin kapsamına alındığı uygulama ile, Nisan ayında, Uluslararası Para Fonu'nca ülkemizde kamu maliyesi yönetiminde şeffaflık incelemesi gerçekleştirilmiştir. Bu misyonun raporunu, 2000 yılının Ağustos ayı sonuna kadar yayımlamak niyetindeyiz. Kamu maliyesi yönetiminde yer alan kamu kuruluşları "Kamu Finansal Yönetiminin Yeniden Yapılandırılması ve Kamu Maliyesinde Şeffaflık" hususundaki komitenin ve misyon raporunun tavsiyelerini dikkate alarak, bütçe ile beraber Kasım ayı içinde Parlamento'ya sunulacak Yıllık Program'ın içeriğini, Hükümet'in kamu maliyesi politikaları ve taahhütlerini belirterek geliştirecektir. Bu döküman, 2001 yılından itibaren yıl ortasında hazırlanacak bir Ekonomik ve Mali Güncelleştirme Raporu ile birbirini tamamlayacaktır. Ayrıca yıl sonundan önce; kamu finansmanı ve borç yönetimine ilişkin bir yasaı Parlamento'ya sunacağız. Bu yasa: (i) kamu sektörü için açık borçlanma kural ve limitlerini tespit edecek, (ii) devirli - on-lending – kredilere ilişkin faaliyetler de dahil olmak üzere Hazine'nin yarı bütçesel (quasi fiscal) faaliyetlerini içererek bütçenin kapsamını genişletecek ve (iii) borç garantilerinin verilmesi için kurallar, limitler ve muhasebe standartları tespit edecektir. Ayrıca üçüncü gözden geçirmede raporun tavsiyelerini uygulamak üzere atılması gereken ek adımları (2001-2002 yılında yapılmak üzere) tespit etmek niyetindeyiz. Bu hususlar, vergi ve sosyal güvenlik katkı payı ödemeleri ve varolan görev zararı ve gecikmiş vergi borçları stoklarının çözüme kavuşturulması da dahil olmak üzere, merkezi hükümet ile kamu teşebbüsleri ve sosyal güvenlik kuruluşları arasındaki ilişkinin revizyona tabi tutulmasını içerecektir. Devletin ihtiyati yükümlülüklerinin belirlenmesine ilişkin olarak ise, devlet garantilerinin vade yapısı ve diğere ihtiyati yükümlülüklerin koşullarının yayımlanması suretiyle, şeffaflığı artırmaya devam edeceğiz.
21. Merkezi kamu sektörünün dışında, Merkez Bankası, bilançosunu yıllardır haftalık bazda yayımlamaktadır. Haziran 2001'e kadar, uluslararası kabul

görmüş standartlar üzerinden dış bir denetçi tarafından denetlenmiş Merkez Bankası yıllık mali raporunu her yıl yayınlamaya başlayacağız.

Tarım Politikaları

22. Bu alanda program kapsamında bazı önemli yapısal değişiklikler halihazırda gerçekleştirilmiş olup, bu değişikliklerden en önemlisi devlet bankalarınca sağlanan kredi sübvansiyonlarının kaldırılmış olmasıdır. Sübvansiyonların kaldırılmış olmasının etkileri, makroekonomik koşullardaki iyileşmenin yol açtığı kredi - tarımsal krediler de dahil olmak üzere - faiz oranlarındaki keskin düşüş ile hafifletilmiştir.
23. Destekleme fiyatları yaklaşık olarak hedeflenen enflasyon oranı kadar yükseltilmiştir. Buğday destekleme fiyatı 9 Aralık tarihli Niyet Mektubu'nda tarif edilen mekanizmaya uygun olarak artırılmıştır (uluslararası fiyat üzerine %35'lik pay ile). Bu da hedeflenen enflasyon oranına yakın bir artış ile sonuçlanmıştır (% 27.5). Tarımsal kooperatifler ve birliklere özerklik sağlayan bir kanunun 1 Haziran tarihinde Meclisçe onaylanması ile (yapısal kriter) büyük bir reform gerçekleştirilmiştir. Bu kooperatiflerin yeniden yapılandırılmalarını kolaylaştıracak bir geçiş düzenlemesi olarak anılan kanun, kooperatiflere verilecek desteğe ilişkin bütçe tahsisatının bir kısmının bu sene endüstriyel tarım ürünü destek alımlarının finansmanı amacıyla kullanılmasına olanak tanımaktadır. Ancak, bu geçiş düzenlemesinin maliyetini kontrol altında tutabilmek ve etkin, piyasa bazlı yeniden yapılanmayı teşvik etmek amacıyla tarım satış kooperatifleri birliklerine bütçe fonları ancak yeniden yapılandırma kurulu (veya kurul faaliyete geçinceye dek onun adına hareket eden Hazine Müsteşarlığı ve Sanayi ve Ticaret Bakanlığı) tarafından gerçekçi piyasa fiyatlarına dayalı bir iş planının kabulü, satılması beklenen miktardan daha fazla alım yapılmaması, kendi fonları (kendi hesaplarına borçlandıkları tüm fonları içerecek biçimde) ve devlet tarafından verilen 2000 yılı bütçe tahsisatından müteşekkil rakamı aşmayacak şekilde toplam faaliyet ve yatırım bütçesi sınırları içinde kalmaları koşuluyla verilecektir.
24. 2000 yılı içinde TEKEL'i reforma tabi tutmak ve tütün destekleme fiyat mekanizmasını kaldırmak için gerekli üç yeni kanun çıkarılacaktır. İlk kanun TEKEL'in destek alımı yapan birimini diğer ticari faaliyet gösteren birimlerinden ayıracak ve tütünün satışı için müzayede mekanizmasını hayata geçirecektir. TEKEL'in destekleme alımı yapan birimi satılmayan

tütünü aynı kalitedeki ürüne müzayedede verilen en düşük fiyattan en az %15 daha düşük bir fiyata satın alacaktır. İkinci kanun alkollü içki üretimindeki tekeli kaldıracak ve böylece özel sektörün piyasaya girmesini sağlayacaktır. Üçüncü kanun ile TEKEL'in içki, tuz ve tütün ürünleri üreten tesislerinin özelleştirilmesi sağlanacaktır. TEKEL'in ticari varlıklarının satışı 2001 yılında başlayacak ve 2002 sonuna kadar tamamlanacaktır.

Bankacılık

25. Banka denetim ve düzenlemelerinin reformu 2000 yılının başlarında da devam etmiştir. Bir yapısal performans kriteri yerine getirilerek Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu (BDDK) üyeleri Mart sonunda atanmıştır. Kurul aktif halde çalışmaktadır ve BDDK'yı programda öngörülen son tarihten önce tam anlamıyla faaliyete geçirmek için her türlü çaba harcanacaktır. (Ağustos sonu, yapısal kriter olarak belirlenmiştir.)

26. Banka düzenlemeleri alanında;

- Yapısal kriteri yerine getirecek şekilde, 9 Aralık tarihli Niyet Mektubu'nun 54. ve 61. paragraflarında tanımlanan açık döviz pozisyonu ve konsolide sermaye yeterliliği limitlerinin Haziran 2000 sonuna kadar uygulanmasına yönelik tüm düzenlemeler gerçekleştirilmiştir.
- Mayıs ayı başında Merkez Bankası ihtiyati limitleri aşan döviz pozisyonları üzerine %100'lük bir munzam karşılık oranı uygulamaya koymuştur. (Haziran sonu için yapısal kriter)
- İç risk yönetim sistemlerine ilişkin düzenlemelerin çıkarılması ve sermaye yeterlilik kurallarının piyasa risklerini de içerecek şekilde değiştirilmesinde de ilerleme kaydedilmektedir; bu düzenlemelerin 9 Aralık tarihli Niyet Mektubu'nda belirlenen orijinal takvime göre uygulamaya konmasını bekliyoruz. (Haziran sonu-yapısal kriter)
- Menkul kıymetlerin değerlemesine ilişkin düzenleme 18 Mayıs 2000'de yayımlanmıştır (yapısal kriter).
- Konsolide bazda üçer aylık raporlama uygulaması (Nisan sonuna kadar gerçekleştirilmesi beklenmekteydi-yapısal kriter) ertelenmiştir. Konsolide bazda üçer aylık raporlamayı zorunlu kılmak için gerekli genelgeyi Haziran sonuna kadar çıkartmayı bekliyoruz (yapısal kriter). Dünya Bankası 2000 yılının ikinci yarısında muhasebe kurallarının daha da iyileştirilmesi için teknik yardım sağlamaktadır.

27. Kamu bankalarına ilişkin olarak ise; faiz oranlarının yapısı ve seviyelerinde meydana gelen büyük değişiklikler nedeni ile, Hazine tarafından kamu bankalarına karşı olan yükümlülüklerin (görev zararları) stoğu üzerine ödenen faiz oranlarının, 9 Aralık 1999 tarihli Niyet Mektubu'nda gösterilen rakamlara göre değiştirilmesi gerekmiştir. Dolayısıyla, görev zararlarına uygulanacak faiz oranlarını hesaplamakta kullanılan Hazine bono faiz oranları üzerindeki spread Ziraat Bankası için (bakınız 9 Aralık tarihli Niyet Mektubu, 58. Paragraf) %35'ten en fazla %26'ya indirilirken, Halk Bankası için %21'den en fazla % 26'ya çıkarılmıştır. Ayrıca Ziraat Bankası ve Halk Bankası'nın verdikleri kredilerin faiz oranlarını, Hazine bonusu oranlarından en az %5 yüksek olmak koşuluyla serbestçe ayarlamasına izin verilecektir. Kamuya ait banka sektörünü yeniden yapılandırmaya yönelik orta vadeli programın bir parçası olarak, tüm kamu bankalarının ticari hale gelmesine izin verecek ve nihai özelleştirilmelerini (anonim şirketlere dönüştürülmesi de dahil) sağlayacak yasa tasarısını Meclis'e göndermek niyetindeyiz. Ayrıca, kamu bankalarının hesaplarındaki görev zararı stoğunu çözmeye yönelik bir hareket planı hazırlama süreci içindeyiz. Bu reformların Dünya Bankası tarafından Finansal Sektör Uyum Kredisi ile desteklenmesini bekliyoruz.

28. Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu mülkiyetindeki sekiz bankanın çözüme kavuşturulmasına ilişkin olarak, TMSF'nun Nisan ayı içinde üzerinde çalıştığı finansal yeniden yapılandırma planlarının uygulanmasına yardım etmek için finansal danışmanlık yapacak bir firmayı 31 Mayıs'ta seçmiş bulunuyoruz. Danışmanın, en az maliyet yönteminin benimsenmesi (maliyetin sonuç olarak vergi ödeyen kesime yansıtılacağı dikkate alınarak), bankacılık sisteminin istikrarı ve azami varlık tahsili yönündeki Hükümet amaçlarını gözeterek bu bankaların çözüme kavuşturulmalarının tamamlanmasına ilişkin uygun stratejiyi hazırlaması beklenmektedir. Danışmanın raporunun 31 Temmuz 2000 tarihine kadar tamamlanıp teslim edilmesini bekliyoruz. Danışmanın raporuna dayanarak 15 Ağustos'a kadar yukarıda bahsedilen bankaların yeniden yapılandırılmalarına ilişkin spesifik yönetime karar vereceğiz. Yeniden yapılandırma stratejisinin uygulanmasına ilişkin spesifik tarihler üzerinde programın üçüncü gözden geçirmesi sırasında mutabakata varılacaktır. Halihazırda, TMSF bu bankaların portföyünde bulunan kötü kredilerin tahsilinden sorumlu olacak özel bir birim kurma sürecindedir. Bu aktif yönetimi birimi 15 Ağustos 2000 tarihine kadar kötü aktiflerin devralınmasını tamamlamak amacıyla 2000 yılı Haziran sonuna kadar faaliyete geçecektir.

29. Orta vadede, Türk bankacılık sistemi düşük enflasyon, reel faiz oranları ve banka spredlerinin bulunduğu bir ortama uyum sağlamak zorunda kalacaktır. Halihazırda sınırlı durumda olan banka kredileri piyasası hacminin artması muhtemeldir ve bu artışla bankaların karşı karşıya kalabileceği muhtemel güçlükler ve fırsatlar da artacaktır. Son bir kaç ayda, daha fazla rekabetin olduğu bir piyasada, tüketici kredilerinde görülen artış bu gelişmenin ilk işaretidir. Yukarıda banka düzenlemelerinde bahsedilen değişikliklerle beraber, BDDK'nın kurulmasını müteakiben bankacılık gözetimi uygulamasının kuvvetlendirilmesi, bu değişimi kolaylaştıracak gerekli adımlardır. Bankaların munzam karşılıkları ve vergilendirilmesi alanında yapılacak değişiklikler de yararlı olacaktır. Bu çerçevede, Türk bankaları ile yarışan diğer bankacılık sistemlerindeki oranların üzerinde olan munzam karşılıkların yarattığı yükü azaltmak için, munzam karşılık oranını 1 Ocak 2001 tarihi itibarıyla düşürmek niyetindeyiz. Ayrıca banka karşılıklarının vergiden düşülmesi uygulaması 2001 yılından başlayarak safhalar halinde tatbik edilmesi amacıyla incelenecektir. 2001 yılı politika paketine ilişkin tartışmaların bir parçası olarak bu husus üçüncü gözden geçirme sırasında tartışılacaktır.

30. Son olarak, para ve bankacılık alanındaki gelişmelere ilişkin istatistiklerin bulunabilirliğini iyileştirmek niyetindeyiz. Temmuz 2000 sonundan itibaren, ticari bankalardan kredi faaliyetlerinde kullandıkları belli başlı kredi imkanları çeşitleri ve para birimleri cinsinden sınıflandırılmış hacim ağırlıklı faiz oranları hususundaki bilgileri isteyerek, bankacılık kredi faiz oranlarına ilişkin toplulaştırılmış istatistiklerin toplanma ve yayın sistemini iyileştireceğiz. Tüm finansal sistemi içeren parasal analiz (monetary survey) verilerinin yayımlanmasında şu andaki üç ya da dört ayı geçen gecikmeler, en fazla iki aya indirilecektir.

İyi dileklerimizle,

/İmza/

Recep ÖNAL

Ekonomiden Sorumlu Devlet Bakanı
Başkanı

/İmza/

Gazi ERÇEL

Merkez Bankası

[EKA](#)